

PM 701 – Kommunal plan för räddningsinsats - Allmän del

Södertörns brandförsvärsförbunds plan för räddningsinsats på
Sevesoverksamheter av den högre kravnivån, allmän del, 2022-05-31.

Innehållsförteckning

1	Inledning.....	3
1.1	Disposition.....	3
1.2	Syfte och mål.....	4
1.3	Metod.....	4
1.4	Samråd.....	5
1.5	Revidering.....	5
1.6	Delgivande av planen.....	5
2	Södertörns brandförsvarsförbund.....	6
3	Lagstiftning.....	7
3.1	Vad är skillnaden på en farlig verksamhet och Sevesoverksamhet?.....	8
4	Förmåga och hantering av olycka.....	9
4.1	Målsättning och förmåga.....	9
4.2	Räddningsresurser.....	9
4.3	Ledningsförmåga.....	10
4.4	Samverkan.....	11
4.5	Vägledande dokument.....	12
4.6	Räddningsinsats.....	12
5	Sevesoverksamheter av den högre kravnivån.....	22
5.1	Gasum Clean Gas Solutions AB, LNG-terminalen.....	22
5.2	AstraZeneca AB.....	23
5.3	Circle K Terminal Sweden AB, Bergs oljehamn.....	24
5.4	Nynas AB.....	25
5.5	St1 Sverige AB.....	26
6	Del 2 av den kommunala planen för räddningsinsats.....	27

1 Inledning

Enligt Sevesodirektivet via förordning (2003:789) om skydd mot olyckor ska kommunen upprätta en plan för räddningsinsats för Sevesoverksamheter av den högre kravnivån. Södertörns brandförsvarsförbund har åtagit sig att göra det för sina medlemskommuner. I och med detta dokument redovisas kommunens plan för räddningsinsats för berörda verksamheter inom Södertörns brandförsvarsförbunds geografiska område. Inom Södertörns brandförsvarsförbunds geografiska område finns fem verksamheter som klassificeras som Seveso av den högre kravnivån.

SEVESO

Namnet kommer av en allvarlig kemikalieolycka som skedde i orten Seveso i norra Italien 1976.

1.1 Disposition

Den kommunala planen för räddningsinsats är uppdelad i två delar:

- En allmän del som är offentliggjord och som kommuniceras till allmänheten.
- En intern del med uppgifter som endast är avsedda för räddningstjänstens operativa insatser samt andra myndigheter. Den interna delen kompletteras med verksamhetsspecifika planer. Den interna delen och den verksamhetsspecifika delen av den kommunala planen är ej offentliggjorda till allmänheten.

Kommunal plan för räddningsinsats

Figur 1 - Disposition.

1.2 Syfte och mål

Syftet med den kommunala planen för räddningsinsats är att beskriva räddningstjänstens förmåga att genomföra effektiva räddningsinsatser vid Sevesoverksamheter av den högre kravnivån.

Målet med planen är att:

- Avgränsa och ingripa mot olyckor så att följderna minimeras och de skador som orsakas på människor, miljö och egendom begränsas.
- Vidta nödvändiga åtgärder för att skydda människor och miljö från följderna av allvarliga olyckshändelser.
- Lämna nödvändig information till allmänheten och berörda organ och myndigheter i området.
- Vidta åtgärder för att säkerställa och sanera miljön efter en allvarlig olyckshändelse.

Ytterligare information om räddningstjänstens förmåga finns även i räddningstjänstens handlingsprogram utifrån lag (2003:778) om skydd mot olyckor. Handlingsprogrammet finns att tillgå via räddningstjänstens webbsida www.sbff.se.

1.3 Metod

Den kommunala planen ska tas fram i samråd med berörda verksamhetsutövare, vilka är skyldiga att ha en egen plan för att kunna hantera en olycka – en så kallad intern plan för räddningsinsatser. Verksamhetsutövare ska lämna nödvändiga upplysningar till kommunen i framtagandet av den kommunala planen för räddningsinsats.

Figur 2 – Processbeskrivning framtagande av kommunal plan för räddningsinsats. Källa: Myndigheten för samhällsskydds publikation Kommunens plan för räddningsinsatser vid Sevesoverksamheter, publikationsnummer MSB 0136-09.

Den kommunala planen ska innehålla följande för Seveso högre:

1. Information om hur kommunens räddningstjänst organiseras vid en allvarlig kemikalieolycka.
2. Redogörelse av hur kommunens räddningstjänst larmas vid en allvarlig kemikalieolycka.
3. Vilka personella och materiella resurser som behövs och hur dessa ska samordnas vid en allvarlig kemikalieolycka.
4. Hur räddningsinsatser ska genomföras, både inom och utanför verksamhetens område, vid en allvarlig kemikalieolycka.
5. Redogörelse av hur allmänheten, närliggande verksamheter, och andra verksamhetsplatser som faller utanför tillämpningsområdet för Sevesolagen, ska varnas och informeras vid en allvarlig kemikalieolycka.

6. Vilka åtgärder som allmänheten, närliggande verksamheter, samt andra verksamhetsplatser som faller utanför tillämpningsområdet för Sevesolagen, ska vidta i händelse av en allvarlig kemikalieolycka.

Uppgifter om hur underrättelser till berörd myndighet i annan stat ska lämnas.

1.4 Samråd

Den kommunala planen för räddningsinsats på Sevesoverksamheter av den högre kravnivån har tagits fram i samråd med de aktuella Sevesoverksamheterna. Länsstyrelsen Stockholm har remitterats och synpunkter har inkommit där flera har beaktats och justeringar har genomförts.

Allmänheten ska ges möjlighet att lämna synpunkter på planen då den upprättas eller revideras (FSO, SFS 2003:789, 3 kap 6 § 4 st.). Det genomfördes genom ett allmänt samråd via www.sbff.se där allmänheten gavs denna möjlighet under 2022-04-29 tom. 2022-05-22. Inga synpunkter eller frågor inkom från allmänheten. Respektive berörd kommun; det vill säga Nacka, Nynäshamn och Södertälje; delgavs information om det allmänna samrådet.

1.5 Revidering

Kommunens plan för räddningsinsats ska förnyas minst vart tredje år eller när ändrade förhållanden ger anledning till det. För Sevesoverksamheter på den högre kravnivån ska planerna uppdateras då nya verksamheter tillkommer (inom två år från att verksamhetens säkerhetsrapport färdigställs) eller vid verksamhetsförändringar (inom ett år från att verksamhetens säkerhetsrapport uppdaterats).

1.6 Delgivande av planen

Den kommunala planen ska lämnas till Länsstyrelsen samt presenteras på räddningstjänstens hemsida med hänvisningar från respektive kommuns hemsida.

2 Södertörns brandförsvarsförbund

Södertörns brandförsvarsförbund bildades 1993 och ansvarar för räddningstjänsten i de tio kommunerna Botkyrka, Ekerö, Haninge, Huddinge, Nacka, Nynäshamn, Nykvarn, Salem, Södertälje och Tyresö. Förbundet angränsar mot Storstockholms brandförsvaret, Strängnäs räddningstjänst och Sörmlandskustens räddningstjänst. Förbundets geografiska placering samt lokalisering av brandstationer framgår av Bild 1 nedan. Södertörns brandförsvarsförbunds insatsförmåga bygger på att den enskilde verksamhetsutövaren tar sitt ansvar avseende att förebygga olyckors uppkomst samt att vidta nödvändiga åtgärder för att begränsa skadorna om en olycka inträffar.

Bild 1 – Södertörns brandförsvarsförbunds geografiska område.

Sevesoverksamheter av den högre kravnivån inom Södertörns brandförsvarsförbunds geografiska område:

- Gasum Clean Gas Solutions AB, Nynäshamns kommun
- AstraZeneca AB, Södertälje kommun
- Circle K Terminal Sweden AB, Nacka kommun
- Nynas AB, Nynäshamns kommun
- St1 Sverige AB, Södertälje kommun

Mer information om respektive anläggning finns i kapitel 5.

Information till allmänheten

Information till allmänheten om respektive Sevesoverksamhet finns på Södertörns brandförsvarsförbunds hemsida <https://www.sbff.se/foretag/farligverksamhet-seveso/klassning/>

3 Lagstiftning

Lagen om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor kallas ofta "Sevesolagen" utefter det europeiska Sevesodirektivet. Till lagen finns även en förordning (2015:236) samt föreskrift (MSBFS 2015:8) knutet. Lagen om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor delar upp Sevesoverksamheter i två olika kravnivåer. För verksamheter som omfattas av "Sevesolagstiftningens" högre kravnivå ska kommunen ta fram en plan för räddningsinsatser vilket regleras av Förordning (2003:789) om skydd mot olyckor (FSO) 3 kap. 6§.

§ Anläggningar som omfattas av Sevesolagstiftningen benämns i detta dokument Sevesoverksamhet. Kommunen har även en skyldighet att tillhandahålla information till allmänheten för dessa anläggningar vilket bland annat görs via www.sbff.se. Sevesoverksamheter av den högre kravnivån ska bland annat ta fram säkerhetsrapporter som beskriver de risker som verksamheten medför samt hur verksamheten förebygger och skadebegränsar konsekvenser av dessa risker.

Mer detaljerade regler för kommunens plan för räddningsinsats återfinns i 4-6 §§ § Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps föreskrifter om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor (MSBFS 2015:8). Dessa regler beskrivs även i Södertörns brandförsvarsförbunds PM 714 som är en del av denna plan, i PM 714 beskrivs delar av planen som inte bedöms vara relevanta för allmänheten. För den operativa tillsynen enligt Sevesolagen och Sevesoförordningen gentemot Sevesoverksamheterna ansvarar länsstyrelsen.

Enligt Lag (2003:778) om skydd mot olyckor (LSO) klassas samtliga Sevesoverksamheter även som *farliga verksamheter*. De specifika krav som gäller för *farlig verksamhet* finns i 2 kap 4-5 §§ LSO samt i § 3-4 §§ i förordning (2003:789) om skydd mot olyckor (FSO). Mer detaljerade krav avseende farlig verksamhet återfinns i Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps allmänna råd om skyldigheter vid farlig verksamhet (MSBFS 2014:2). Ansvaret för att verksamheten uppfyller gällande bestämmelser i lag, förordning och föreskrifter är verksamhetsutövarens. För den operativa tillsynen av de regler som utformats utifrån LSO och FSO ansvarar Södertörns brandförsvarsförbund för de farliga verksamheter som finns inom förbundets geografiska område.

Denna plans funktion och ändamålsenlighet ska säkerställas genom övning. Övningar ska planeras i samarbete med verksamhetsutövaren och ska stå i proportion till verksamhetens omfattning och de risker som verksamheten har enligt 6§ MSBFS 2015:8. Enligt FSO 3 kap. 6§ ska planen ha den omfattning som säkerheten för omgivningen kräver. Planen ska uppdateras och övas minst vart tredje år eller när det till följd av ändrade förhållanden finns anledning till det. Planen ska lämnas in till länsstyrelsen.

3.1 Vad är skillnaden på en farlig verksamhet och Sevesoverksamhet?

En verksamhet klassas som en farlig verksamhet om den bedöms kunna orsaka allvarliga skador på människor eller miljön (Lag om skydd mot olyckor [LSO], SFS 2003:778, 2 kap. 4 §). Det kan till exempel vara verksamheter som hanterar farliga ämnen i stor mängd. Det kan också vara vissa flygplatser. Det är länsstyrelsen, i samråd med räddningstjänsten, som beslutar vilka verksamheter som ska klassas som farliga verksamheter.

Vissa farliga verksamheter som hanterar särskilt stora mängder omfattas även av Sevesolagstiftningen. Syftet med denna lagstiftning är att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor (MSB, 2019a). Sevesoverksamheterna delas in i en högre och en lägre kravnivå.

Alla Sevesoverksamheter klassas även som farliga verksamheter, men alla farliga verksamheter klassas inte som Sevesoverksamheter.

Figur 3: Visualisering av farliga verksamheter och Sevesoverksamheter utifrån de olika lagstiftningarna.

4 Förmåga och hantering av olycka

Under kommande underrubriker beskrivs Södertörns brandförsvarsförbunds generella förmåga att genomföra effektiva räddningsinsatser mot olyckor med farliga ämnen på Sevesoverksamheter.

4.1 Målsättning och förmåga

Södertörns brandförsvarsförbund ska i ett initialskede aktivt värdera/bedöma händelsens behov och därefter tilldela resurser. Den första bedömningen sker på vår räddningscentral som är placerad på Lindvreten. Södertörns brandförsvarsförbund ska hantera en olycka och agera utifrån professionella värderingar och ett professionellt handlande. Södertörns brandförsvarsförbunds verksamhet ska innebära minsta möjliga påverkan på miljön.

Totala förmågan att hantera en olycka kan skildras genom att beskriva resursernas kunnande, ledningssystem och strategi för att optimalt fördela resurser, kunskap efter hjälpbehov och beredskapsbehov.

4.2 Räddningsresurser

4.2.1 Södertörns brandförsvarsförbund

Följande komponenter kan komma att ingå i hanteringen av en händelse med farliga ämnen på en Sevesoverksamhet:

- *Övergripande ledning:* genomförs från räddningscentralen och består av vakthavande befäl och larmoperatörer som initialt hanterar den övergripande ledningen av Södertörns brandförsvarsförbunds geografiska område. Kan vid behov förstärkas med stabsfunktioner för att bistå insatsledning på skadeplats.
- *Skadeplatsnära ledning:* samordnar taktiska enheter, utövar insatsledning eller uppgiftsledning och samverkar i förekommande fall med andra intressenter i insatserna.
- *Släck-/räddningsenhet:* är dimensionerade och utrustade att enskilt eller i samverkan med andra enheter släcka bränder, hantera trafikolyckor och livräddande åtgärder vid kemikalieolyckor samt att hantera andra händelser där ett hjälpbehov finns.
- *Höjdenhet:* utrymning/livräddning och arbete på höjd.
- *Vattenenhet:* vattentransport och vattenförsörjning.
- *Sambands- och ledningsresurs:* samband och tekniskt stöd till skadeplatsnära ledning.
- *Sjöresurs:* fartyg för person- och materialtransporter för insatser på öar och i vatten.
- *Räddningsregional kemenhet:* utrustning och särskilt utbildad personal för att genomföra insats mot olyckor där farliga ämnen är involverade.
- *Specialistenheter:* olika typer av utrustning och särskilt utbildad personal, exempelvis rökskyddscontainer, skytt för beskjutning av acetylengasflaska, resurscontainer mm.

Bild 2 – Räddningsenhet.

4.2.2 Externa

Genom avtal och samverkan kan Södertörns brandförsvarsförbund även disponera angränsande räddningstjänsters specialenheter:

- *Räddningsregional kemenhet:* utrustning och särskilt utbildad personal för att genomföra långvariga insatser mot olyckor där farliga ämnen är involverade.

Utifrån LSO kan även nationella resurser som tillhandahålls av MSB disponeras:

- *Avancerad indikering:* utrustning och särskild utbildad personal för att genomföra indikering av okända och eventuellt farliga ämnen.
- *Kemenheter:* utrustning och särskilt utbildad personal för att genomföra insats mot olyckor med farliga ämnen.
- *Saneringsenheter:* utrustning och särskilt utbildad personal för att upprätta saneringsplatser för personsanering.

Utöver det finns även Släckmedelscentralen (SMC) som ägs av några av de stora energibolagen i Sverige. SMC kan tillhandahålla kunskap och utrustning som snabbt kan sättas in vid mycket stora bränder eller industriolyckor inom oljeindustrin. Resurserna kan också på användas vid andra typer av bränder som inte kan släckas på annat sätt. SMC:s resursdepåer finns placerade i Stockholm, Göteborg, Malmö och Sundsvall.

4.3 Ledningsförmåga

Människors hjälpbehov vid olycksskeenden är utgångspunkten och därmed styrande för hjälpinsatser och ansvarsfördelning. Ledningen av räddningstjänsten bygger på de generella ledningsprinciper som beskriver ledning i komponenter, ledningsnivåer och geografi, d.v.s. var ledning utövas. Räddningsinsatser genomförs enligt Södertörns brandförsvarsförbunds grundläggande ledningsfilosofi och baserat på vilka förutsättningar som gäller såväl på olycksplatsen som i regionen och länet i övrigt vid den enskilda tidpunkten. Under nästkommande underkapitel beskrivs hur de olika ledningsnivåerna används på olika sätt beroende på typ och omfattning av olycka.

4.3.1 Övergripande ledning

Övergripande ledning genomförs från räddningscentralen vilket innebär att tillse att räddningstjänsten för stunden och på längre sikt är ändamålsenligt ordnad och att den beredskap som bedömts erfordras upprätthålls.

4.3.2 Struktur för skadeplatsnära ledning av räddningsinsatser

Räddningstjänstens befäl arbetar utifrån en modell som kallas 7-stegsmodellen. Modellen är ursprungligen framtagen för att genomföra effektiva insatser vid brand i byggnad men de sju olika stegen används som en grund för ledning på alla olika sorters räddningsinsatser. De sju stegen benämns:

1. Läs olyckan och göra riskbedömning
2. Identifiera möjliga åtgärder
3. Besluta om mål med insats och taktisk plan
4. Sätta organisation och utse ledningsplats
5. Kommunicera och samverka
6. Skapa uthållighet
7. Följa upp

Dessa steg används löpande genom räddningsinsatser och samtliga steg behöver successivt omvärderas och följas upp om och om igen för att genomföra en effektiv räddningsinsats. Modellen är en tankemodell och avser att kraftigt förenkla alla de faktorer som behöver beaktas vid räddningsinsatser. Taktik och metod väljs för att på ett optimalt sätt kunna nyttja de resurser som finns att tillgå i förhållande till händelseutvecklingen och vid behov med hänsyn till uthålligheten.

Bild 3 – Räddningstjänstens insatschef.

4.4 Samverkan

Samverkan med övriga myndigheter och organisationer följer det regionala ramverk som fastslagit inom program för samverkan i Stockholmsregionen.

4.4.1 Räddningsregion Östra Svealand (RRÖS)

Södertörns brandförsvarsförbund ingår tillsammans med åtta andra räddningstjänstorganisationer i Räddningsregion Östra Svealand (RRÖS). I räddningsregionen ingår nio räddningstjänster:

- Brandkåren Attunda
- Räddningstjänsten Enköping-Håbo
- Räddningstjänsten Gotland
- Räddningstjänsten Norrtälje kommun
- Räddningstjänsten Sala-Heby
- Storstockholms brandförsvaret
- Södertörns brandförsvarsförbund
- Sörmlandskustens Räddningstjänst
- Uppsala brandförsvaret

Räddningstjänsterna i RRÖS innehar avtal om operativ samverkan bland annat för att öka täckningsgraden och resurskapacitet. Detta medför att närmaste räddningsresurs responderar på en olycka oavsett vilken räddningstjänst/brandförsvaret den tillhör och därmed ger invånaren en snabbare hjälp. Överenskommelsen ger även möjlighet till hjälp med stabs- och ledningsstöd på skadeplats och/eller mellan räddningscentralerna.

I regionen finns även en gemensam organisation för händelser med farligt ämne. Organisationen bygger på ett gemensamt handlings sätt, kunskapsorientering och strategisk utlokalisering av olika resurser/kompetenser för händelser med kemikalieinslag. I avtalet om gemensam kemorganisation avtalas även om att skyttar för acetylen gasflaskor ska finnas som regionsresurs. Ansvarig för skytteverksamheten är Södertörns brandförsvarsförbund.

4.4.2 Angränsande kommunala räddningstjänster

Södertörns brandförsvarsförbund har ett samverkansavtal med Räddningstjänsten Strängnäs om gränslös räddningstjänst. Mellan Södertörns brandförsvarsförbund och Räddningstjänsten Östra Götaland samt Räddningsregion Mälardalen finns en ömsesidig ambition om att vara varandra behjälpliga med resurser vid räddningsinsats. Södertörns brandförsvarsförbund har även ett samverkansavtal med Nynas AB med syftet att effektivisera räddningsinsatser såväl inom som utanför Nynas AB:s verksamhetsområde. Samverkansavtalet gäller såväl materiel som personal vid insatser som betecknas som kommunal räddningsinsats.

4.4.3 Övrigt

Precis som vid andra räddningsinsatser kan räddningstjänsten begära hjälp från nationella, regionala och lokala aktörer för att bistå räddningsinsatsen. Detta kan exempelvis vara från Myndigheten för samhällsskydds och beredskap, Kustbevakningen, Sjöräddningen, kommuner, trossamfund, POSOM-grupper eller frivilligorganisationer.

4.5 Vägledande dokument

För att bedriva en effektiv räddningstjänst där invånaren i alla lägen sätts i fokus krävs erfarenhet, resurser, nytänkande och ifrågasättande. En förbundsövergripande riskanalys ligger till grund för hur räddningstjänsten är organiserad och hur den planeras. Som stöd finns ett antal dokument som styr verksamheten för Södertörns brandförsvarsförbund i enlighet med direktionens uppsatta mål. Dessa dokument finns i form av handlingsprogram enligt lag om skydd mot olyckor, riskanalys, verksamhetsplan, samverkansavtal, interna instruktioner och PM.

Räddningstjänstens planering ansluter till Sevesoverksamheternas planering vilket den bland annat gör genom denna plan för räddningsinsats. Sevesoverksamheterna har ett antal relevanta dokument som exempelvis säkerhetsrapport, riskanalyser, beredskapsplaner, intern plan för räddningsinsats och framkörningskort/insatsplaner. Räddningstjänsten samverkar med Sevesoverksamheterna regelbundet genom att delta på Länsstyrelsens Sevesotillsyn, delta i granskning av riskanalyser och interna planer för räddningsinsats och som en part vid framtagande av framkörningskort och insatsplaner.

4.6 Räddningsinsats

Södertörns brandförsvarsförbund arbetar med att förebygga att olyckor inträffar. Genom att förbereda oss på lämpligt sätt ska konsekvenserna om olyckan ändå inträffar hanteras på bästa sätt.

4.6.1 Före

Genom en kombination av tillsyn enligt lag (2003:778) om skydd mot olyckor och tillsyn enligt lag (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor skapas ett forum för samverkan mellan Sevesoverksamheterna och Södertörns brandförsvarsförbund. Målet för båda parter är en säker verksamhet utan tillbud eller olyckor. Om en händelse trots allt inträffar ska denna kunna hanteras på ett snabbt och effektivt sätt för att minimera skador för människor, miljö och egendom. Det är därför viktigt att Sevesoverksamheten har en väl inövad organisation, är utbildade och innehar utrustning för att själva kunna utföra omedelbara åtgärder för att förhindra och begränsa skadan. Om dessa omedelbara åtgärder lyckas kan förhoppningsvis en storolycka undvikas.

4.6.1.1 Övning

Södertörns brandförsvärsförbunds räddningsresurser genomför orienteringar på Sevesoverksamheter och i omgivningarna för ökad objektskänndom som en del i denna plan. Det finns även ett omfattande internutbildnings- och fortbildningsprogram där bland annat farliga ämnen samt metod, taktik och ledning ingår. Specifikt för Sevesoverksamheter så ska övning av den kommunala planen genomföras regelbundet, minst vart tredje år eller när det till följl av ändrade förhållanden finns anledning till det, på de aktuella anläggningarna.

Bild 4 - Foto från samverkansövning.

4.6.2 Under

Beroende på typ av farligt ämne som är inblandat i olyckan så kommer olika typer av planer att användas och åtgärder att vidtas. Olika typer av utrustning, materiel och expertkompetenser kommer också att nyttjas och beror på typ av farligt ämne. I kommande underkapitel beskrivs exempel på hur räddningsinsatser på Sevesoverksamheter kan komma att gå till. Hanteringen särskiljer sig åt utifrån vilken typ av farligt ämne som är involverat.

4.6.2.1 Upptäckt och larmning

Ett utsläpp av farligt ämne eller en olycka med farligt ämne kan upptäckas på en Sevesoverksamhet på olika sätt, det kan exempelvis vara genom att:

- detektorer ger utslag som larmar verksamheten,
- videoövervakning påvisar utsläpp eller brand,
- tryck i processystem förändras så pass att systemet larmar verksamheten,
- nivåalarm i en cistern larmar verksamheten och/eller
- observationer från verksamhetens personal.

Räddningstjänsten larmas av respektive verksamhet via automatiskt brandlarm, via Sevesoverksamhetens egna larm- eller bevakningscentral och/eller genom 112-samtal. 112-samtalet går till SOS Alarm som medlyssnar samtalet till räddningscentralen. Samtidigt som SOS Alarms larmoperatör intervjuar inringaren kan larmoperatörer på räddningscentralen påbörja utalarmering av räddningsresurser. Enligt särskilt framtagna planer kommer Sevesoverksamheterna vid larmsamtalet bland annat att delge information om typ av farligt ämne, mängder, vindriktning, vindstyrka samt förslag till framkörningsväg och/eller brytpunkt.

För utlarmering av räddningsresurser finns ett antal larmplaner som stöd. Exempelvis föreslås vid större utsläpp farligt ämne:

- närmaste brandstations räddningsresurser som livräddande enheter (primärstation),
- andra närmaste brandstations räddningsresurser som rök-/kemdykarförstärkning (sekundärstation),
- räddningsregionala kemenheter med särskild utrustning för kemdykning,
- saneringsenhet för sanering av insatspersonal samt drabbade personer,
- ytterligare tankresurser med vatten för att säkerställa sanering och
- ledningsenheter.

Räddningscentralens vakthavande befäl och larmoperatörer har även till uppgift att överväga eventuella kompletteringar av de utalarmerade enheterna. Det skulle exempelvis kunna kompletteras med ytterligare räddningsenheter eller specialistenheter såsom rökskyddscontainer och/eller resurscontainer. Polis, ambulans och övriga myndigheter eller organisationer larmas och/eller informeras utefter behov.

Bild 5 – Vakthavande befäl och larmoperatörer.

4.6.2.2 Framkörning

När räddningstjänsten larmats och är på väg till en Sevesoverksamhet kommer enheterna att delges information från räddningscentralen via blåljusmyndigheternas radiosystem Rakel. Enheterna kommer sedan värdera informationen och självständigt besluta om den föreslagna framkörningsvägen och eventuell brytpunkt är lämplig. Vanligtvis samordnas detta från räddningscentralen och genom befälen som har larmats. Under framkörning beslutas även vilka enheter som ska köra fram och/eller stanna på eventuell upprättad brytpunkt. Brytpunkt är en utsedd plats där räddningstjänstens enheter kan stanna till för att dels ledas in till rätt plats och för att inte blockera för eventuellt andra utryckningsfordon som kan behöva komma förbi.

4.6.2.3 Framkomst

När första räddningsenhet kommer fram till olyckan kommer räddningstjänstens befäl att genomföra en så kallad OBBO (Orientering, Bedömning, Beslut och Order). När det gäller Sevesoverksamheter görs detta i regel genom att ta kontakt med verksamheten för att söka information om vad som hänt och vilka åtgärder som redan har vidtagits. Sevesoverksamhetens personal har expertkunskaper om sin verksamhet och är oundgänglig för att räddningstjänsten ska kunna vidta rätt åtgärder för att avhjälpa olyckan. Utifrån detta behöver befälet besluta om akuta åtgärder erfordras för att exempelvis rädda liv, egendom eller miljö. Samtidigt och/eller i anslutning till den bedömningen tas även beslut om räddningstjänsten ska inleda en räddningsinsats utefter LSO 3 kap. 8a§.

Räddningsinsatsen leds av räddningsledaren tillsammans med verksamhetens representanter och insatspersonal. Den kommunala räddningstjänstens resurser och verksamhetens egna resurser samordnas och organiseras genom den skadeplatsledning som upprättas.

Räddningstjänstens första åtgärd vid olyckor med farliga ämnen är i regel utrymning eller inrymning och avspärrning av riskområdet. Vanligtvis bistår polismyndigheten räddningsinsatsen med avspärrningar samt information till allmänheten.

Om det finns överhängande risk för att en olycka ska inträffa, eller att olyckan redan skett kan allmänheten behöva varnas eller informeras. Information ges om vad som hänt och vad man ska göra. Om stora grupper människor behöver nås samtidigt med viktig information kan systemet för Viktigt Meddelande till Allmänheten (VMA) användas. Det finns två typer av meddelanden: varnings- och informationsmeddelanden. VMA är ett utomhuslarm som med hjälp av tyfoner varnar vid fara. Larmet

används t.ex. vid gasutsläpp, större bränder och andra olyckor som berör allmänheten. Mer information om detta finns bland annat på vår hemsida; www.sbff.se.

Varningsmeddelande sänds på begäran av räddningsledare eller myndighet och företag i situationer då omedelbar risk bedöms föreligga för skada på liv, egendom eller i miljö.

Informationsmeddelande sänds, dock utan krav på omedelbarhet, på begäran av räddningsledare eller myndighet och företag för att förebygga och begränsa skador på liv, egendom eller i miljö.

Utomhussignal kan sändas från räddningscentralen på begäran av räddningsledare då omedelbar risk bedöms föreligga för skada på liv, egendom eller i miljö. Beslut om att sända varningsmeddelande och eventuellt använda utomhussignalen kan bland annat tas av räddningsledaren. Ett VMA ska alltid kompletteras med ett pressmeddelande där ytterligare information finns.

Ett VMA-meddelande ska vara kortfattat och tydligt samt innehålla uppgifter om plats, händelse, risk, uppmaning, område, på begäran av och avsändare. När VMA-signalen ljuder ska du omedelbart gå inomhus samt stänga dörrar, fönster och om möjligt ventilation. Lyssna på lokalradio eller läs på text-tv. Information finns även på respektive företags hemsida.

När faran är över ljuder en 30 sekunders sammanhängande signal.

Tyfonerna testas första helgfria måndagen i mars, juni, september och december klockan 15.00.

Varningssystemet utomhus består av totalt ca 4 500 ljudsändare som är installerade i de flesta större tätorter i Sverige samt inom särskilda områden runt våra kärnkraftverk. De kan användas för varning vid alla typer av faror. Utrustningen i utomhusvarningssystemet ägs av staten medan kommunerna är användare och ansvarar för drift och underhåll. Ljudsändarna sitter vanligtvis monterade på hustak på offentliga byggnader. Information om vilka tätorter som har utomhusvarningssystemet kan man få av kommunernas räddningstjänster.

Bild 6 – VMA-tyfon.

Från och med den 1 juli 2017 kan den som begär VMA även begära att sms ska skickas till mobiler, som använts i ett visst område, för att varna och informera dessa personer. Efter att ett VMA har sänts ut, kan allmänheten söka vidare information på till exempel webbplatsen Krisinformation.se, informationsnumret 113 13 eller på kommunernas webbplatser.

SÅ KAN DU BLI VARNAD VID OLYCKA!

Genom en kombination av nedanstående tillvägagångssätt kan du varnas vid en olycka.

- Viktigt Meddelande till Allmänheten (VMA) som ljuder med en sju sekunders signal omväxlande med 14 sekunders tystnad under minst två minuter. Kallas även för Hesa Fredrik.
- Varning via radio och tv.
- Varning genom ett talmeddelande till fast telefoni inom det drabbade området.
- Varning genom ett sms-meddelande till mobiler som är adressregistrerade i det drabbade området. VMA via SMS är en kompletterande tjänst. Det är den aktör som begär VMA som utifrån varje enskild händelse avgör om tjänsten ska nyttjas.
- Varning genom ett sms-meddelande till mobiler som befinner sig i området. Detta sker genom positionering av mobiltelefoner enligt den lagändring som träder i kraft den 1 juli 2017. Det är den aktör som begär VMA som utifrån varje enskild händelse avgör om tjänsten ska nyttjas.

ALLVARLIGT OCH AKUT

Bedömer räddningstjänsten att situationen är så allvarlig att varningen måste ges akut, kan utomhussignalen "Viktigt meddelande till allmänheten" användas.

- Signal "Viktigt meddelande till allmänheten". 7 sekunder ton med 14 sekunders mellanrum. Larmet upprepas i minst två minuter.
- Signal "Faran över". När faran är över ljuder en 30-40 sekunders sammanhängande signal.

DET HÄR SKA DU GÖRA

När du hör signalen eller mottar varningen via telefon ska du:

- Läs och följ instruktionerna noga.
- Gå inomhus.
- Stänga dörrar, fönster och ventiler.
- Lyssna på Sveriges Radio P4 för mer information.
- På SVT:s Text-TV sidan 100 anger man när en VMA-situation pågår och hänvisar för mer information till Text-TV sidan 599 där samma meddelande som läses i radio publiceras skriftligt.
- För information vid ett VMA, ring ej nödnumret 112, ring istället informationsnumret 113 13 eller följ information på www.krisinfo.se

Beroende på typ av farligt ämne som är involverat i en olycka så kommer utrymning och avspärrning att genomföras på olika sätt. Det är utifrån ett farligt ämnes fysikaliska och kemiska egenskaper som beslut om utrymning och avspärrningar tas. I vissa fall kan människor behöva inrymma till byggnader eller utrymma ifrån byggnader eller områden. Rent praktiskt går det till så att räddningstjänstens personal och/eller polisen kommer att meddela besked om inrymning/utrymning muntligen och/eller via VMA.

I och med att räddningstjänstens befäl och brandmän ställs inför situationer där farliga ämnen är involverade behöver särskilda kunskaper innehas. Det är komplexa bedömningar av hur ett farligt ämne kan komma att bete sig vid ett utsläpp som behöver genomföras vilket medför att de behöver vara väl utbildade och övade samt och ha kunskap om olika ämnens egenskaper.

Farliga ämnen och dess risker

Brandfarlig gas

Vid en olycka med brandfarlig gas är den största initiala risken att den brandfarliga gasen antänds. Olika typer av brandfarlig gas har olika egenskaper vilket medför att en antändning av gasen kan få olika konsekvenser. Vissa gaser som antänds kan få en utveckling liknande en detonation medan andra enbart "brinner av". Personer i närheten till den brandfarliga gasen riskerar dock alltid att få skador utav stötvågen och/eller brännskador av branden. Exempel på brandfarliga gaser är gasol, naturgas, biogas, vätgas mm.

Brandfarlig vätska

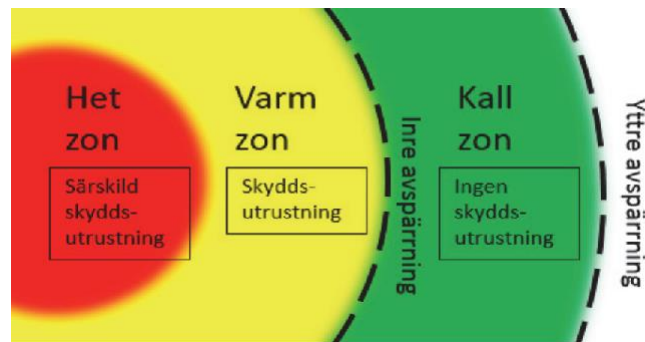
Vid en olycka med brandfarlig vätska är den största initiala risken att den brandfarliga vätskan antänds. Olika typer av brandfarlig vätskor har olika egenskaper vilket medför att riskerna också ser olika ut, riskerna kan även bero på väder och temperatur. Exempelvis är den största risken med bensin att ångarna från bensinen antänds. Samtidigt är den största risken med diesel att den förorenar mark eller vattendrag. Diesel är mer svårantändlig än bensin och därmed ser riskerna olika ut. Personer i närheten till den brandfarliga vätskan riskerar att få skador utav en eventuell brand. Exempel på brandfarliga vätskor är bensin, diesel, E85, eldningsolja mm.

Giftigt ämne

Vid en olycka med ett giftigt ämne är den största initiala risken att människor skadas eller omkommer. Olika typer av giftiga ämnen har olika egenskaper vilket medför att de är farliga på olika sätt för människor och miljön. Giftiga ämnen kan vara i fast, flytande eller gasform vilket i sig också innebär stora skillnader i riskbild. En giftig gas kommer snabbt att sprida sig över ett område beroende på vindens styrka medans ett fast giftigt ämne kanske enbart är farlig vid beröring eller förtäring. Exempel på giftiga ämnen är epiklorhydrin, svavelväte, brom mm.

Ett avspärrat skadeplatsområde kommer vanligtvis att delas in i kall, varm och het zon när farliga ämnen är involverade. Zonindelning genomförs för att tydliggöra var det är farligt att vistas utan korrekt skyddsutrustning, det som benämns som riskområde är vanligtvis varm och het zon.

Figur 4: Zonindelning vid kemolycka (Länsstyrelsen Gävleborg, 2016).

Räddningstjänsten kan med hjälp av bärbara indikeringsinstrument (explosimetrar) detektera brandfarlig gas eller gasmoln från brandfarlig vätska. Om andra typer av ämnen behöver detekteras, exempelvis giftiga ämnen, kan räddningstjänsten begära en nationell resurs som benämns Avancerad indikering. Det är kan även vara så att Sevesoverksamheten själva har egna indikeringsinstrument och fasta detektorer för att kunna varna och larma egen personal.

Kriskommunikation

Vid en situation där det skett en olycka med eller ett utsläpp av ett farligt ämne eller om det föreligger en överhängande fara för att det ska ske så kan räddningstjänsten beordra en utrymning eller inrymning av ett visst geografiskt område.

Utrymning eller inrymning kan verkställas av räddningstjänstens brandmän och/eller polisen. Det vanligaste är att polismyndigheten genomför det utifrån att de bistår räddningsledaren genom lag om skydd mot olyckor.

Vid en sådan händelse kommer informationen inledningsvis var knapphändig och de flesta blir förmodligen oroliga över vad som hänt och kan hända. Blåljusmyndigheterna har tillsammans med kommunerna via förbestämda planer rutiner för att samordna den så kallade kriskommunikationen vid olyckor.

Information kan antingen gå ut som VMA som beskrevs tidigare men information om händelsen kommer så småningom att publiceras på Södertörns brandförsvarsförbunds webbsida www.sbff.se och/eller via social media genom www.facebook.com/sodertorn.

Information kan även finnas på kommunens hemsida:

- www.nacka.se
- www.nynashamn.se
- www.sodertalje.se

Inledningsvis i en räddningsinsats så kommer en ledningsplats att etableras i anslutning till skadeplatsområdet. På ledningsplats ska blåljusmyndigheternas insatschefer befinna sig tillsammans

med övriga inblandade parter chefer eller representant för chefer. På ledningsplats ska räddningsinsatsen planeras och koordineras genom samverkan med samtliga inblandade parter.

Samtliga Sevesoverksamheter av den högre kravnivån har i samråd med Södertörns brandförsvarsförbund tagit fram insatsplaner som ska användas av räddningstjänsten tillsammans med aktuell verksamhet för att tillsammans hantera och avhjälpa olyckan. En insatsplans innehåll kan skilja mellan de olika verksamheterna men innehåller i regel ett framkörningskort och ett eller flera insatskort. Insatskorten är scenariobaserade och framtagna utifrån de risker som har identifierats i det riskanalysarbete som Sevesoverksamheten har genomfört.

4.6.2.4 Hantering

Räddningstjänsten kommer initialt och successivt under räddningsinsatsen att arbeta med målstyrning som förfinas alltefter att räddningsinsatsen fortskrider. Därför tas ett så kallat mål med insatsen fram i samråd med Sevesoverksamheten för att kommuniceras ut till samtliga parter, enheter och personal. Syftet med ett mål med insatsen är att skapa förståelse för varför vissa åtgärder behöver vidtas eller inte. Erfarenheter visar att ett väl formulerat mål med insatsen kan vara avgörande för att rätt taktik och metod används så att räddningsinsatsen genomförs på ett säkert och effektivt sätt men framförallt för att skadan avhjälpas och att alla drabbade direkt eller indirekt får hjälp.

En riskbedömning genomförs på samtliga räddningsinsatser och är en av de viktigaste delarna av räddningsinsats. En riskbedömning ska genomföras av samtlig personal, allt från brandmannen längst fram vid strålröret, genom samtliga ledningsnivåer och upp till räddningstjänstens insatschef/räddningsledare. Vid olyckor med farliga ämnen ska en omfattande riskbedömning genomföras och när det gäller Sevesoverksamheter av den högre kravnivån kan en person från räddningstjänsten tilldelas funktionen säkerhet vilket innebär att personen enbart arbetar med riskbedömningar och säkerhetsarbete för att tillse att personal i skadeplatsområdet inte skadas sig eller förolyckas.

Bild 7 – Foto från samverkansövning.

En riskbedömning kommer vid en olycka med farliga ämnen att leda till att ett riskområde tas fram, riskområdet zonindelas och en skyddsnivå för respektive zon väljs. Som hjälp för att ta beslut i olyckor där farliga ämnen är involverade så använder räddningstjänsten Myndigheten för samhällsskydd och

beredskaps beslutsstöd för räddningstjänst, även kallat RIB. RIB är ett öppet beslutsstöd som vem som helst kan nå genom <https://rib.msb.se>. Beslutsstödet används i riskbedömningar för att inhämta information om det farliga ämnets egenskaper och utifrån det besluta om riskområde och skyddsnivå. Med skyddsnivå avses vilken skyddsutrustning och klädsel som räddningstjänstens personal ska använda i respektive zon.

Bild 8 – Foto från samverkansövning.

I samband med riskbedömningen så kommer även en taktisk plan att tas fram av räddningstjänstens befäl tillsammans med Sevesoverksamheten. Den taktiska planen beslutas av räddningstjänstens insatschef/räddningsledare och baseras på mål med insatsen och den riskbedömning som genomförts. Mål med insatsen och den taktiska planen stäms även av med vakthavande befäl som befinner sig på räddningscentralen. Räddningsledare kan vara samma person som är insatschef eller annat brandbefäl som exempelvis befinner sig på räddningscentralen eller som samlokaliserat med Sevesoverksamhetens krisledning.

Den taktiska planen kan bestå av flera olika delar där hela det drabbade sammanhanget avses hanteras. Med det drabbade sammanhanget menas alltså inte bara de personer som direkt skadas utan kan även bestå av personer som har bevittnat händelsen eller som har blivit evakuerade, alternativt personer som bara är oroliga över om även de skulle behöva utrymma.

En taktisk plan utformas generellt utefter modellen Inledningsvis, därefter och avslutningsvis. Detta för att få in en långsiktighet i planen. Exempel på en taktisk plan:

Inledningsvis: *Personer inom risk- och skadeområdet ska utrymmas samtidigt som gasmolnet tvättas ned. Kriskommunikation ska etableras och förmedlas under hela insatsen.*

Därefter: *Den läckande cisternen ska tätas samtidigt som nedtvättning av gasmolnet sker.*

Avslutningsvis: *Det farliga ämnet ska omhändertas av verksamheten och räddningstjänsten ska bistå hanteringen.*

Det ska observeras att samtidigt som målet med insatsen kan justeras och förfinas under insatsens fortskridande så kommer även den taktiska planen att justeras utefter behov.

4.6.3 Avslutande av räddningstjänstinsats

När de fyra kriterierna för räddningstjänst (SFS 2003:778) enligt nedan inte längre uppfylls ska räddningstjänsten avslutas och ärendet kan lämnas över till ägare/nyttjanderättshavare eller dennes representant.

- behov av ett snabbt ingripande,
- det hotade intressets vikt,
- kostnaderna för insatsen,
- omständigheter i övrigt.

Enligt lag om skydd mot olyckor (SFS 2003:778) 3 kap 9 § är en räddningsinsats avslutad när räddningsledaren fattar beslut om detta. Beslutet ska redovisas skriftligt och innehålla uppgifter om vem som fattade beslutet, tidpunkt när beslutet fattades samt behov av bevakning, restvärdeskydd, sanering och återställning.

4.6.4 Efter

I lag (2003:778) om skydd mot olyckor 3 kap. 10 § återfinns krav på att kommunen efter avslutad insats i skälig omfattning ska klarlägga orsakerna till olyckan, olycksförloppet och hur insatsen genomförts. Detta genomförs genom skapande av händelserapporter från räddningsinsatser där detta redovisas i viss utsträckning. Om det är delar i en räddningsinsats som erfordrar en mer detaljerad utredning eller att olyckan i sin helhet behöver utredas så genomförs det av Södertörns brandförsvärsförbunds olycksutredare.

Det åligger även Sevesoverksamheter att utreda allvarliga kemikalieolyckor och omständigheterna omkring olyckan samt vad som gjorts för att det inte ska hända igen.

5 Sevesoverksamheter av den högre kravnivån

Nedan presenteras berörda verksamheter inom Södertörns brandförsvarsförbunds område. Verksamheterna innehar egna interna planer för räddningsinsats där nödlägesplaner/beredskapsplaner ingår som utgör ytterligare beslutsunderlag för räddningstjänstens insatschef samt räddningsledare vid en inträffad olycka.

5.1 Gasum Clean Gas Solutions AB, LNG-terminalen

Gasum Clean Gas Solutions AB, hädanefter benämnt Gasum, innehar en infrastruktur med tankstationer för djupkyld flytande metan för tunga transporter. Flytande metan benämns ofta som naturgas och/eller biogas as, det vill säga metan som efter kylning till minus 162C försatts i flytande tillstånd. Gasen är färglös, giftfri och luktfri. Gasum förvärvade LNG-terminalen i Nynäshamn från AGA år 2020. LNG-terminalen i Nynäshamn etablerades 2011.

5.1.1 Särskilda risker och specifika förutsättningar

Gasums LNG-terminal ligger i närheten av tätbebyggt område. Norr om företagets område finns Stockholm Norviks hamn. Öster om företagets område ligger Östersjön, söderut ligger Nynäshamns centrum och västerut ligger Nynas AB:s raffinaderi. I huvudsak bygger klassningen som Sevesoverksamhet på lagring av stora mängder metan. LNG klassificeras som en gas som är brandfarlig, och kan bilda brännbara blandningar med luft. I slutna utrymmen kan explosiva blandningar bildas. Gasen är kylkondenserad och mycket kall, och medför alltså även köldrisk.

I företagets riskanalys har ett antal typfall av olyckor studerats noggrannare:

- Stort LNG-läckage i samband med lossning av fartyg
- Stort NG-läckage på grund av "roll over"
- Stort läckage från en av förångarna
- Fullt rörbrott från NG-ledning
- Stort LNG-läckage vid bilutlastningen

Resultatet från riskanalysen visar att konsekvenserna på människor och miljö av ovan nämnda händelser är begränsade. Konsekvenserna kan framförallt påverka personal på företagsområdet samt miljön.

Anläggningen är normalt bemannad under dagtid och när lossning av fartyg sker. Anläggningen fjärrövervakas via en övervakningscentral i Risavika i Norge, fjärrövervakningen består av videoövervakning, gasdetektorer och flamdetektorer. Centralen i Risavika har möjlighet till att nödstoppa pågående lastning eller lossning.

5.1.2 Kontaktvägar

Vid en olycka så kommer Centralen i Risavika att larma SOS Alarm som i sin tur larmar räddningstjänst och ambulans. Uppdaterade kontaktvägar gentemot LNG-terminalen ska alltid finnas i räddningscentralen. LNG-terminalen har en beredskapsplan för nödlägen.

5.1.3 Detaljinformation

Detaljerad och uppdaterad information om anläggningen har tillhandhållits till räddningstjänsten samt tillhandahålls på plats av företaget i särskilt iordningställda planer.

5.2 AstraZeneca AB

AstraZeneca AB är ett av världens största läkemedelsföretag som bildades 1999 då Astra AB och Zeneca Group PLC gick ihop. I Södertälje bedrivs verksamheten inom två geografiska områden; Snäckviken och Gärtuna. Det är verksamheten i Snäckviken som föranlett klassningen som Sevesoverksamhet och därmed även som farlig verksamhet. Inom Snäckviken lagras samt tillverkas aktiva substanser till läkemedel och färdiga läkemedel.

5.2.1 Särskilda risker och specifika förutsättningar

Snäckviken ligger inom tätbebyggt område. Öster om området finns Södertälje kanal, söderut ligger Södertälje centrum och åt väster och norr omges Snäckviken av bostadsområden. I huvudsak bygger klassningen som Sevesoverksamhet på följande kemikalier:

- Epiklorhydrin
- Metanol
- Brom
- Vätgas
- Lösningemedel såsom toluen, isopropylamin m.fl.

I företagets riskanalys har ett antal olika olyckstyper studerats noggrannare framförallt utifrån Sevesoklassningen men även utifrån farlig verksamhetsklassningen. Nedan nämns de olyckstyper som bedöms tillhöra Seveso:

1. Utsläpp av vätgas (explosionsrisk/explosion)
2. Utsläpp av brom
3. Brand i lösningemedel (brandfarliga vätskor)
4. Utsläpp av epiklorhydrin
5. Utsläpp av isopropylamin (gasutsläpp/gasmolnsexplosion)

Resultatet från riskanalysen visar att konsekvenserna på människor och miljö av ovan nämnda händelser är begränsade. Konsekvenserna kommer framförallt påverka personal på fabriksområdet men kan i fallet med Epiklorhydrin även innebära att närområdet utanför AstraZenecas fabriksområde påverkas.

Internt har AstraZeneca en nödlägesorganisation som tillsammans med övriga anställda ska klara av att utföra omedelbara åtgärder för att begränsa skadorna vid en inträffad olycka.

5.2.2 Kontaktvägar

AstraZenecas bevakningscentral (BVC) hanterar samtal som kommer in via internt larmnummer. Bevakningscentralen hanterar även automatiska brandlarm och gaslarm. Inga brandlarm är direktkopplade till räddningscentralen, utan hanteras internt i första skedet. Utifrån inringda samtal eller inkommande larm gör BVC en bedömning om AstraZenecas insatsorganisation och kommunal räddningstjänst skall larmas eller om ytterligare undersökning behövs. Uppdaterade kontaktvägar gentemot AstraZeneca finns hos räddningscentralen samt i räddningstjänstens verksamhetssystem. AstraZeneca har en beredskapsplan för nödlägen.

5.2.3 Detaljinformation

Detaljerad och uppdaterad information om anläggningen har tillhandahållits räddningstjänsten samt tillhandahålls på plats av företaget i särskilt iordningställda planer.

5.3 Circle K Terminal Sweden AB, Bergs oljehamn

Verksamheten vid Bergs oljehamn i Nacka ägs och drivs av Circle K Terminal Sweden AB. Vid anläggningen består verksamheten i huvudsak i att ta emot, lagra och distribuera bränsle och kemikalier.

5.3.1 Särskilda risker och specifika förutsättningar

Bergs oljehamn ligger inom tätbebyggt område. Direkt söder om oljehamnen är bostadsområdet Jarlaberg beläget. Framförallt består verksamheten av lagring och hantering av:

- Bensin
- Etanol denaturerad med 5% bensin.
- Diesel och eldningsolja (mellandestillat)
- Flygbränsle JetA1
- HVO
- FAME/RME
- Additiv

Eftersom produkter kan vara brandfarliga och miljöskadliga är hanteringen förknippad med vissa risker. Circle K har identifierat följande risker:

- Stort eller mycket stort produktutsläpp från klass 2b- eller 3-cistern
- Stort utsläpp från rörledning för klass 1-, 2b- eller 3-produkt
- Stort utsläpp från kaj för klass 1-, 2b- eller 3-produkt
- Brand i klass 1-cistern
- Explosion i klass 1-område
- Brand (pöl- eller spraybrand) vid rörledning/pumpar för klass 1-, 2b- eller 3-produkt
- Brand på bilutlastningsplatsen
- Explosion på bilutlastningsplatsen
- Brand (pöl- eller spraybrand) vid kaj för klass 1-, 2b- eller 3-produkt

Resultatet från riskanalysen visar att miljön kan komma att påverkas genom spridning av brandrök, kontaminerat släckvatten och utsläpp till mark och vatten.

5.3.2 Kontaktvägar

Brandlarm till räddningstjänsten kommer antingen in som automatiskt eller manuellt brandlarm eller via 112-samtal. Brandlarm ger nödstopp. Vid endast nödstopp går larm till Circle K:s personal i beredskap och Circle K Terminal Operation Center som är bemannat 24/7. Nödstoppet kan kompletteras med hjälp av brandlarmknapp samt 112-samtal. Aktuell larmlista för Circle K vid Bergs oljehamn ska finnas i Räddningscentralen.

5.3.3 Detaljinformation

Detaljerad och uppdaterad information om anläggningen tillhandahålls på plats av företaget i särskilt iordningställda planer.

5.4 Nynas AB

Nynas AB är lokaliserat strax nordost om Nynäshamns samhälle och etablerades 1928. Verksamheten består i huvudsak raffinaderiverksamhet som bland annat innebär destillation av råolja, vid vilken bitumen och oljor tillverkas. Oljorna vidareförädlas sedan till nafteniska specialprodukter (ex smörjolja och transformatorolja).

5.4.1 Särskilda risker och specifika förutsättningar

Nynas AB ligger inom tätbebyggt område. Norr om företagets område ligger Stockholm Norvik hamn. Öster om företagets område ligger Gasums gasanläggning ute på Brunnsviksholmen samt öppet hav ut mot norra Östersjön, söderut ligger Nynäshamns centrum och västerut återfinns kraftvärmeverket Värmevärden samt ett skogsparti. I huvudsak bygger klassningen som Sevesoverksamhet på lagring av:

- råolja,
- petroleumprodukter,

och i processen framställs även

- svavelväte.

Nynas AB har identifierat och analyserat ett antal scenarion som beskrivs nedan:

- Utsläpp från cisterner (bitumen, destillat, petroleumprodukter m.m.).
- Utsläpp av petroleumprodukter utanför cisterninvallningarna (te x rörledningssystemen, pumphus, hamnverksamheten m m).
- Utsläpp från systemet (svavelväte, vätgas, syrgas, lätt-/råbensin, råolja, destillat m.m.).

Resultatet från riskanalysen visar att konsekvenserna på människor och miljö av ovan nämnda händelser är begränsade. Konsekvenserna kan framförallt påverka personal på företagsområdet samt miljön.

5.4.2 Egen beredskap för att hantera olyckor

Nynas AB har en industriräddningstjänst som tillsammans med övriga anställda ska klara av att utföra omedelbara åtgärder för att begränsa skadorna vid en inträffad olycka. Nynas AB har ett avtal med räddningscentralen avseende utalarmering av industriräddningstjänsten.

5.4.3 Kontaktvägar

Anläggningen är utrustat med automatiskt brandlarm, gasdetektorer, flamdetektorer temperaturgivare och kameraövervakning. Det automatiska brandlarmet är vidarekopplat till Räddningscentralen Stockholms län som larmar ut Nynas interna räddningstjänst. Uppdaterade kontaktvägar gentemot Nynas AB finnas hos räddningscentralen.

5.4.4 Detaljinformation

Framkörningskort för anläggningen har tillhandahållits räddningstjänsten men detaljerade insatsplaner tillhandahålls på plats av företaget.

5.5 St1 Sverige AB

Verksamheten i Södertälje bränslehamn är en del av St1 Sverige AB härnäst benämnt St1. Vid anläggningen består verksamheten i huvudsak i att ta emot, lagra och distribuera produkter.

5.5.1 Särskilda risker och specifika förutsättningar

Öster (nordost, ost och sydost) om företagets område ligger Igelstaviken, i övriga riktningar ligger industri- och hamnområden. Framförallt består verksamheten av lagring och hantering av:

- bensin
- mellandestillat (diesel och eldningsolja)
- bioprodukter

Eftersom produkterna kan vara både brandfarliga och miljöskadliga är hanteringen förknippad med vissa risker. I företagets riskanalys har följande typfall diskuterats utifrån de båda händelserna ingen antändning respektive antändning.

1. Överspolning på bilutlastningen
2. Överspolning av cistern
3. Läckage på inpumpningsledning

Resultatet från riskanalysen visar att miljön kan komma att påverkas genom spridning av brandrök, kontaminerat släckvatten och utsläpp till mark och vatten. Inga personskador förväntas uppkomma.

5.5.2 Kontaktvägar

Larm till räddningstjänsten kommer antingen in som automatiskt brandlarm eller via 112-samtal. Vid automatisk eller manuell aktivering av skumanläggning till tankbilsutlastningen går larm till räddningstjänsten och St1:s jourpersonal. Uppdaterade kontaktvägar gentemot St1 finns hos räddningscentralen.

5.5.3 Detaljinformation

Detaljerad och uppdaterad information om anläggningen har tillhandhållits räddningstjänsten och tillhandahålls på plats av företaget i särskilt iordningställda planer.

6 Del 2 av den kommunala planen för räddningsinsats

I detta dokument har den allmänna delen av Södertörns brandförsvarsförbunds kommunala plan för räddningsinsats mot Sevesoverksamheter av den högre kravnivån redovisats. I anslutning till den allmänna delen finns även en icke allmän del eller en så kallad intern del. I räddningstjänstens interna del ingår flera olika dokument och handlingar där vissa även är verksamhetsspecifika.

<p>Södertörns brandförsvarsförbund Mogårdsvägen 2 143 43 Vårby Tfn: 08-721 22 00 brandforsvaret@sbf.se www.sbff.se</p>
<p>Nynäshamns kommun 149 81 Nynäshamn Tfn: 08-520 680 00 www.nynashamn.se</p>
<p>Södertälje kommun 151 89 Södertälje Tfn: 08-550 210 00 sodertalje.kommun@sodertalje.se www.sodertalje.se</p>
<p>Nacka kommun 131 81 Nacka Tfn: 08-718 80 00 info@nacka.se www.nacka.se</p>
<p>Gasum Clean Gas Solutions AB Brunnsviksholmsvägen 1 149 21 Nynäshamn www.gasum.com/sv/</p>
<p>AstraZeneca AB 151 85 Södertälje Tfn: 08-553 260 00 kontakt@astrazeneca.com www.astrazeneca.se</p>
<p>Circle K Terminal Sweden AB Skönviksvägen 2 131 49 Nacka Tfn: 08-429 60 00 www.circlek.se</p>
<p>Nynas AB 149 82 Nynäshamn Tfn: 08-520 650 00 info@nynas.com www.nynas.com</p>
<p>ST1 Sverige AB Solviksvägen 6 151 38 Södertälje Tfn: 08-555 480 00 www.st1.se</p>

Dokumentets historia

Upprättad/ reviderad: 2022-05-31	Upprättad/ reviderad av: AR	Kontrollerad av 1:	Kontrollerad av 2: -	Beslutad av: HM	Ersätter: Tillsammans med PM 714 ersätts PM 701 (2018-03- 16).
--	---------------------------------------	--------------------	-----------------------------	------------------------	--